

candnes. et qd scōrū patrū docimētō sācītū
nō ē. supsttiosā adiūtiōe nō ē psumēduz.
spontanea. n. fessiōe vel testiū approbatōe
publicata delicta habita h oculis dei timore
cessa sūt nro regimini iudicare. occulta vō
et icognita illi sūt relinquēda q solus nouit
corda filiorū hoium. Et eadē rō' vidē eē de
lege duelloz: nisi q pl' accedit ad cōm rō
nē sortiū iōz nō expectatur ibi miraculo
sus effect': nisi forte qm pugiles sunt valde i
pares virtute vel arte.

Einde cōside
Randū ē de supsttioib' obseruantiarū. Et circa h' qruē
qtuoz. 1° de obseruantys ad sciam acgrendā: que tra
duntur in arte notoria. 2° de obseruatys q
ordinant ad aliq corpora imutanda 3° de
obseruantys q ordināt ad cōiecturas sumē
das fortūorū vel fortunioz. 4° de suspen
sionib' sacrop' vboz ad collū

Ad primū sic proce
dit. Vide q vti obseruantys artis notorie
nō sit illicitū. Duplicis ē. n. aligd illicitū vno.
fm genus opis. sicut homicidiū vel furium
alio ex eo q ordināt ad malū sinē: sicut cū
aligs dat elynā pp̄t inanē gloriā: s̄ ea q ob
seruantur in arte notoria fm genus opis nō
sunt illicita. sūt. n. qdā ieunia et orōnes que
ad deū ordināt: ēt ad bonū sinē. s. ad sciam
acgrendā. q vti h' mōi obseruatōib' nō est
illicitū. **D**. Danielis. p' legi: q pueris absti
nentib' dedit de' sciam et disciplinā l oī lib'
et sapia. s̄ obseruante artis notorie sūt scōs
aliq ieunia et abstinentias qdā. q v̄t p' dīni
eius sortiā ars illa effectū. nō q illicituz ē ea
vti. **I**. Ideo v̄t eē sordinati a demōibus
ingrere de futuri: q ea nō cognoscūt. s̄ h' ē
ppriū dei ut dīctū ē. s̄ h' v̄tate sciax demōes
scīt: q scīt de his que sūt ex nccitate et
sq: q subiacent humane cognitioni. et multo
magis demonū q sūt pspicatores ut Aug'
dīc. q nō vidē eē petrū vti arte notoria: et si
p' demones sortiā effectū. **S**z h' ē qdā dī
Deut'. 18° Nō iueniat in te q qrat a mo: tu
is v̄tare. q qdē iōficio iōficio auxilio demo
nū. s̄ p' obseruantias artis notorie ingrī
gnitio v̄tatis p' qdā pacta significatōum cū
dmōib' ūta. q vti arte notoria nō ē illicituz.

Quod dicendū q ars notoria ē et illicita et
efficac. Illicita gdē ē: qz utif qbusdā ad sci
entiā acgrendā q nō hnt fm se v̄tutē causā
di sciam: sicut iōspectōe quatūda figurari. et
platōe qruēdā iōtōz vboz et alijs b'mōi. et
iō h'mōi ars nō utif his nt causis: s̄z ut signis
nō ēt ut signis diuinit' institutis: sicut sunt
sacramentalia signa. vñ relinquit q sint sup
tacta signa: et p' qm p'tinētā ad pacta qdā
significatōuz cūz demōib' placita atq' fede
rata. et iō ars notoria penit' est repudianda
et fugiēda xpiano: sicut et alie artes nugato
rie vel noxie supsttiois ut Aug' dicit in 2°.
de doctrīa xpiana. **F**st ēt h'mōi ars inefficac
ad sciam acquirendā. cum. n. p' h'mōi artez
nō itēdāt acquisitio scie p' modum hōi mā
lem. s. adiueniēdo uel addiscēdo. cōsequēs
ē q iste effect' vel expectef a deo uel a deo
uiel a demōib'. **A**ertum ē aut alijs a deo sa
piētā et sciax p' ifusioēz habuisse: sicut d' Halo
mōe legi 3° Regl. 3°. et 2° palipo. p. Dñs ēt di
scipul' suis diē Luci. 21°. **A**go dabo vobis os
et sapiam cui nō poterūt resistē et dīcē oēs
aduersari v̄t. s̄z h' donū nō daf gbuscung:
aut cū certa obseruatōe: s̄z fm arbitriū sp̄s
sci: fm illud. i. ad Cori. 12. Alij gdez datur p
sp̄m sermo sapientie. alijs sermo scie s̄z eūdē
sp̄m. et p'ea subdf. **H**ec oia opaf vñus atq'
Idē sp̄s: diuidēs singulis. put vult. **A**d dmo
nes aut nō p'tinet illuminare itellectum ut ha
bitū ē i pma h' opis pte. acquisitio autē scie
et sapie sit p' illuminatōez itellect'. et iō null'
vnq̄ p' dmōnes sciax acgfiuit. vnde Aug' dī
cit i. x°. d' ciui. dei. **P**orphiriu fateri theurgi
cis thelatis i opaōib' demonū aie itellectu
ali nihil purgatōnis accidere qdē eam faciat
idoneā ad videndū deū stū: et p'spicienda ea
q' vera sūt: qlia sūt oia sciax theorematā. pos
sent in demōnes verb hōib' colloquentes
exprimē aliqua sciarū documenta. s̄ h' nō q
ris partē notoriā. **A**d primū q dō p' acgrē
re sciam bonū ē. s̄ acgrē eā modo idēbito
non est bonum. et adhuc finez intendit ars
notoria. **A**d scīdū dicendū q pueri illi nō
abstinebāt fm vanā obseruatāz artis noto
ria: s̄ fm auctoritatē legis dīne nolētes ing
nari cibis gentiliū. et iō merito obedientie co
secuti sūt a deo sciam: fm illud p̄s. **S**uper se
nes itellexi q' mādata tua q̄sui. **A**d cōtūz
dō q' ergrē cognitōez futuroū a dmōib'
n̄ solū ē p̄tēz p̄p h' q' ipsi futura n̄ cognoscāt

sed propter societatem cum eis inita que etiam
in proposito non habet locum.

Ad secundum sic pro-

ceditur. Vide quod observationes ordinatae ad corporum mutationem puta ad sanitatem vel ad aliqd huiusmodi non sunt illicite. Licitum non est ut in naliis virtutibus corporum ad proprios esse causas inducendos res autem nales habent quasdam virtutes occultas quae non potest esse nisi adamas trahit ferrum et multa alia quae Augenuerat in de ciuii dei. quod videtur quod vii habentibus rebus ad corpora mutantur non sit illicitum. **P**er hoc corpora nalia subdunt corporibus celestibus ita est corpora artificialia. sed corpora nalia sortiuntur quasdam virtutes occultas speciem consequentes ex impressione celestium corporum et corpora artificialia puta imagines fortis tantum alia quam virtutem occultam a corporibus celestibus ad aliqd effectus causandos. quod vii et aliis habentibus non est illicitum. **P**er Demones est prius multipliciter corpora transmutare ut dicitur Aug 3 de trini. sed ex parte virtutis a deo est. quod in virtute ad aliqd habentibus mutationes facientes. **S**ed hoc est quod Aug dicit in 2 de doc. xpia. quod ad superstitionem pertinet volumen magicarum artium et ligature et remedia quod medicorum quod disciplia codicet. siue in predictiis siue in gibusdaz notis quod caracteres vocantur. siue in gibusdaz rebus suspendebitis atque significatis. **R**ecordum quod in his quod sunt ad aliqd effectus particulares inducendos considerandum est utrum nalius videatur posse tales effectus care. sic non erit illicitum. licet non causas nales adhibere ad proprios effectus. dum autem non videatur posse tales effectus causari. consequens est quod nec adhibeantur ad hos effectus ceteros tamquam cetera. sed solu quod signa. et sic pertinet ad pacta significativa cum demone inita. vñ Aug dicit. 2 de ciuii dei. Aliudcum demones per creaturas quod non ipsi sed de ceteris didicunt. delectationibus per sua virtus et virtutis non ut alia cibis. sed ut spiritus signis. quod cuiuscumque delectationi concurrit per varia genera lapidum herbarum lignorum. alia lilia. carminum rituum. **A**d primum ergo recordum quod si sim pliciter adhibeantur res nales ad aliqd effectus producendos ad quod putantur nalius habere virtutes non est superstitiosum vel illicitum. **H**ic vero quantum vel characteres aliq. ut aliq. non autem alle quecumque varie observationes quod manifestur est nalius efficaciam non habere erit superstitiosum et illicitum. **A**d secundum dicendum quod virtutes nales corpo-

rū naliū consequuntur ex eo formam soales quod sortiuntur ex impressione celestium corporum. et iō ex eo unde ex impressione sortiuntur quasdam virtutes acti uas. sed corporum artificialium forme procedunt ex conceptione artificiorum: et cum nihil aliud sint quam compositione ordo et figura: ut dicitur in physico non prout habet nalius virtutem ad agendum. et id est quod ex impressione celestium corporum nullam virtutem sortiuntur exceptu sūt artificialia: sed solu secundum maxima nalius. **S**ed hoc est quod Porphyrio videbat: ut Aug dicit in 2 de ciuii dei. herbis et lapidis bus et animalibus et sonis certis gibusdaz ac vocibus et figuratiobus atque significationibus gibusdaz et obfusatis in celo conuersis motibus fideatur. fabri cari in terra ab hominibus. prates idoneas fideri varijs effectibus exequendas: quasi effectus magicarum artium ex virtute celestium corporum pruenient. sed hoc est quod Aug ibidem subdit. Totum hoc ad de mones prius ludificatores aiay sibi subditur unde est imagines quas astronomicas vocant: ex operat de demouz habent effectus: cuius signum est quod nescire est eis inscribi quasdam characteres quod nalius ad nihil operantur. non enim est figura actionis nalius principium. **S**ed hoc distat astronomice imagines a nigromanticis: quod in nigromanticis sunt expresse invocatibus et prestigia quodammodo. vñ pertinet ad expressa pacta cum demone inita: sed in aliis imaginibus sunt quodammodo tacita pacta per figuram seu characterem quodammodo signa. **A**d tertium ergo dicit edendum quod ad dominum dñe maiestatis pertinet cui demones subsuntur ut eis utratis de ad quodcumque voluerit sed hoc non est prius super demones commissa ut eis licite possit ut ad quodcumque voluerit: sed est ei hoc modo bellum idicium. vñ nullo modo hoi domino auxilio ut per pacta tacita vel expressa.

Ad tertium sic proce-

dit. Vide quod observationes quod ordinantur ad prius cognoscendum aliqua fortunam vel infortunia non sunt illicite. Inter alia non infortunia hominum sunt et infirmitates: sed infirmitates in hominibus quodammodo signa procedunt quod est a medicis observationes. quod observationes habent significativa non videatur esse illicitum. **P**er irrionale est negare illud quod quasi continenter oculis expiuntur. sed quasi oculis expiuntur per aliquam partem loca vel verba audita vel occursum hominum siue aliam siue distorti aut iordinati ac tunc aliqd prestigiis habent boni vel mali futuri. quod obseruare ista non videatur esse illicitum. **P**er actum hominum et euētus ex dsna. prudētia disponuntur secundum ordinem quedam. ad quem pertinet ut

ris nō at oia q̄ agunt: p̄ dīnā puidētiā sic or
dinā ut sint futurū signa. vñ rō nō segf.

Ad quartum sic pro

cedif. Quidē q̄ suspendē dīnā v̄ba ad collū
nō sit illicitū. Nō n. dīnā uerba mioris sunt
efficacie cū scribunt q̄ cū p̄ferunt. s̄z aliq̄
sacra uerba dicere ad aliq̄ effectus. puta ad
sanandū iſirmos: sicut p̄ nr̄: uel aue maria:

uel q̄liūcūq̄ nomē dñi iuocet: b̄z illō Mar.

vlti. i noīe meo dīmōia eyciēt: līguis loq̄nt

nouis: spentes tollēt. q̄ videtur q̄ licitū: sic

aliqua sacra scripta collo suspēdē i remedi

um infirmitatis vel cuiascunq̄ nocumenti

S Verba sacra nō min' opantur i corpib'
bolum q̄ in corporib' serpētū t alioz aiali
um. s̄z incantatōes quādā efficaciā h̄sit ad ē
primēdū serpētēs: uel ad sanād q̄dā alia aia
lia. vnde dicitur i ps. Sic aspidis surde t ob
turantis aures suas q̄ nō exaudiet vocē icā
tātū t venenifici icātātis sapiēt. q̄z suspen
dere sacra v̄ba ad remediū hoīz.

S Ver

bū dei nō ē mioris sanctitatis q̄ relige san

ctozū. vñ Aug⁹ dīc q̄ nō minus ē v̄bū dei

q̄ corp⁹ xp̄i. s̄z religas sc̄ōrum licet hoī collo

suspendē uel qualisq̄ portare ad suā pte

ctionē. q̄ pari rōe licet hoī verbo uel scripto

verba sacre scripture ad suā cautelā assumē

Sz z̄ c̄ q̄ Crīso dīc sup Math.

Quidā aliquā pte euāgely scriptā circa collū por

tāt. s̄z nōne q̄tidie euāgeliū i ecclia legitur t

audif ab oīb⁹. cui ḡ i amīb⁹ posita euāgelia

nihil. p̄sūt. q̄mō p̄nt eū circa collū suspensa

saluare. deinde ubi ē v̄b⁹ euāgely i figurī lrāz

an i intellectu s̄esū: si i figuris: bñ circa collū

suspēdis. si i intellectu. q̄ meli i corde posita. p

ſūt q̄ circa collū suspēsa.

R īdeo dō q̄ i

oīb⁹ icātātōb⁹ ul'scripturis suspēsis duo ca

uēda uidētur. p̄ qdē qd̄ sit q̄d p̄fertur l̄ scri

b̄t: q̄ si ē alīḡd ad iudicatōes demonuz p̄ti

nens. māifeste ē supst̄tiosū t illicitū. s̄līt ēt

v̄ c̄ cauēdū si ɔtineat ignota noīa: ne sub

illis aliq̄ illicitū lateat.

Un Crīso dīc super

Math. q̄ phariseorū magnificantiū simbri

as suas exemplo: nunc multi aliqua nomia

hebraica angelorum configunt t scribunt

t alligant: que non intelligentibus metuen

da uidētur.

Est etiam cauēdū ne aliquid

falsitatis contineat: q̄ sic el̄ effec̄ n̄ poss̄

expectari a dō q̄ nō ē testis falsitatis.

Deinde ea uēdū ē sc̄ō: ne cū uerbū sacris contineat

P̄cedentia sūt subsequētū signa. vñ ea q̄
antiq̄ patribus cōtigerūt: signa sūt eoz q̄ i
nob̄ cōplēnt: ut p̄z per apl̄z. i. ad Lori. x̄ ob
seruare aut ordinē ex dīnā puidētiā p̄cedē
rē nō est illicitū. q̄ obſeruare b̄ modi p̄fagia n̄
vidētē eē illicitū. **H**z z̄ c̄ q̄ Aug⁹ dīc i 2°. d̄
doctrina xp̄iana q̄ ad pacta cū demonib⁹
inita p̄tinēt milia inanū obſeruationuz. pu
ta si inēbrū aliq̄d salierit. si iunctū ambulā
tibus amicis. lapis aut canis aut puer medi
us interuenerit: linen calcare cū an domuz
sua aliq̄s transit. redire ad lectū si gs cuz se
calciat sternutauerit. redire ad domū si p̄cedēs
offenderit: cū vestis a sozib⁹ rodif: p̄tūmē
supst̄tiosē malī futuri q̄ p̄ns dānū dolere.

R dīcendū q̄ boies b̄ mōi obſeruatōes
attēdūt nō ut q̄dā cās: s̄z ut signa q̄dāz futu
rorum euētū bonorū vel malorū. nō obſer
uanū autem sicut signa a deo tradita. cū nō
sint introducta ex auctoritate dīnā. s̄z magi
ex vanitate humana cooperante demonū ma
licia q̄ nitūl aīos boīum b̄ mōi vātitib⁹ im
plicare. t iō manifestū ē oēs b̄ mōi obſer
uatiōes'ē supst̄tiosas t illicitas. t vidētē eē q̄
dā ūlē idolatrie: b̄z quam obſeruabāt augu
tia t qdā dies fausti uel infausti: qd̄ qdāmō
ptinet ad dinatōem q̄ sit p̄ astra fm q̄ dīsīt
can̄ dies. vñ ḡ p̄ b̄ mōi obſeruatōes sūt sine
rōne t arte. vñ sūt magis vane t supst̄tiose

Ad primū ḡoō q̄ iſfirmatū cāe p̄cedūt
i nobis ex ḡbus aliqua signa p̄cedūt futu
rōz morborū q̄ licite a medicis obſeruant.
vñ t si gs p̄fagiū futuropū euētuū cōfidēt
ex sua cā: nō erit illicitū: sicut si seru⁹ timeat
flagella iudicis vidēs irā dñi sui. t sile ēt eē
posset si gs timeret nocumentuz alicui pue
ro ex oculo fascinātē: d̄ q̄ dictū ē i p̄ li⁹. sic at
nō ē i b̄ mōi obſeruatōib⁹. **A**d secūdū dī
cēdū q̄ b̄ p̄ a principio iſtis obſeruatōi
bus aliq̄d veri hoīes experti sūt. b̄ accidit ea
su. s̄z p̄ modū cū hoīes iſcipiūt suū aiuz hui⁹
mōi obſeruantys ip̄licare: multa f̄z b̄ modi
obſeruationes euēiūt p̄ceptōez dīmonū
et i bis obſeruatōib⁹ hoīes ip̄licati curiosio
res siāt. t se magis iſerant multiplicib⁹ laq̄is
pernitiosi erroris ut Aug⁹ dīc i 2°. de doc
trina xp̄iana. **A**d tītū dīcēdū q̄ in pplo iu
deorū ex q̄ xp̄s erat nasciturus: non solum
dicta s̄z ēt facta fuerunt p̄phetica ut Aug⁹
dīc i Faustū. t iō licitū ē illa sc̄ā assumē ad
ad nr̄am iſtructionē: sicut signis dīmīt̄ da

aliqua vana puta alig characteres lscripti p
ter signū crucis: aut si spes habeat i mō seri
bēdi aut ligādi aut i quacūq b'mōi vanita
tate q ad dīnā reuerētiā non ptineat: qz hoc
iudicaret substitutioñ al at ē licitū. **Vñ** i de
cretis dī 26. q.6.c. **Nō** liceat xpianis r̄c. nec
i collectiōb' herbar̄ q mediciales sūt aliq̄s
obſuariōes aut icātatiōes licet attēdē nīf tñ
cū symbolo dīno aut dīnica orōe: ut tñ cre
ator et de' oiuž honore. **A**d primū g dō q
etiā pferre dīna verba .aut iuocare dīnum
nomē: si respect⁹ habeat solū ad dei reuerē
tiā a q expectat effect⁹: licitū erit. si vero ba
beat⁹ respect⁹ ad aliqd aliud vane obſuariū
illicitū erit. **A**d secūdū dicendū q ēt in in
cantatiōib' serpentū vel q̄rūcūq alaliū si re
spect⁹ habeat solū ad verba sacra et ad vītē
dīnā: nō erit illicitū. s̄ plerunq tales icāta
tiones hñt illicitas obſuariātias. et q demōes
sortiū effect⁹: et p̄cipue in serpentib': qz s̄
pens fuit p̄m̄ demonis iſtrumētū ad hōiez
decipiendū. **Vñ** dīc glo. ibidē notandū: qz n̄
laudat a ſcripura vnde cūq daf i ſcriptura
ſitudo vt p̄ dīniq̄ indice q rogantē vīduā
vit audiuit. **A**d tñiuz dō q eadē etiā rō ē
de portatōe reliquiaruz: qz si portens ex fidu
cia dei et ſcōri q̄ru sūt relige: nō erit illicitū
si at circa h̄ attendere aligd aliud vanū. pu
ta q̄ vas ēt triangulař: aut aliqd aliqd hui⁹
mōi qd nō prineret ad reuerentiā dei et ſcō
ru ēt ſubstitutioñ et illicitū. **A**d q̄tū dō q
Lrīo logi q̄ respectus habet magis ad fi
guras ſcriptas q̄ ad v̄boꝝ intellectū.

Einde ſide
randuz ē de virtus religioni
oppositis q religiōis defectū
q manifestam hñt ſcritatē
ad religionē. vnde ſub irre
ligiositate continent. b'mōi aut sūt ea q pt
nent ad contempnū ſue ad irreuerentiā dei
et rerum ſacrarum. **1°** p̄ g considerandum ē
de virtus que pertinent ad irreuerentiā dei.
2° de his q pertinent ad irreuerentiā ſacra
rum rerum. **C**irca primū considerandū oc
currit de temptatione qua deus temptatur
et de peritio in quo nomen dei irreuerentē
assumit. **C**irca priñum queruntur quorū.
p̄ i q cōfifit dei temptatione. 2° vtrū ſit petm̄.
3° cui virtuti opponatur. 4° de cōparatiō
eius ad alia virtutē.

Ad primū ſic proce

dit. **V**ideſ q̄ temptatione dei nō cōfifit i aligb'
factis in qbus ſoli dīne p̄tatis expectat ef
fect⁹. ſicut. n. de' temptatione ab hoie: ita et hō tē
ptat⁹ et a deo et ab hoie et a deinde: s̄ nō q̄lit
cunq̄ temptatione hō expectat aliqd effect⁹ p̄tatis
ip̄i. ḡ et neq̄ per b' q̄ deus temptatione expectat
ſolus effect⁹ p̄tatis ip̄i. **I** **P**. D̄es illi q p̄ in
uocatōez dīni noīs miracula operat̄ expē
tans aliquē effect⁹ ſolius dīne p̄tatis. ſi ḡ in
factis b'mōi cōfifteret dīna temptatione: ḡcūq
miracula faceret deū temptatione. **I** **P**. Ad p
ſectōnē hois grīnē v̄t p̄missis huānīſ au
xilijs ſi ſolo deo ſpē ponat. vñ Amb⁹. ſup illā
Luci 9°. Nihil tulerit in via z̄. dīc. Qualis
d̄beat eē q euāgelizat regnū dī: p̄ceptis euā
gelicis deignaſ. **H** ē ut ſubſidiū ſecularis ad
mūnicula nō regrat fideiq̄ tot⁹ liberēs putz
quo min⁹ iſta requiret magis poſſe ſuppetē
At btā Agatha dixit. Medicinā corporalē
corpi meo nunq̄ exhibui: ſz habeo dñz iefiſ
p̄m qui ſolo ſermone restaurat vniuersa ſz
dei temptatione nō cōfifit in eo qd ad p̄fectorēz
ptinet. q̄ temptatione nō cōfifit in b'mōi factis
i qbus expectat ſolū dei auxiliū. **I** **P**. ſ̄ ē
qd Aug⁹ dīc. 22°. **F**aſtū: q̄ xps q palā do
cendo et arguēdo et tñ inimicorū rabiē valeſ
i ſe aliqd nō finendo. dei demōſtrabat p̄tē
idē tñ fugiēdo et latēdo hois instruebat fir
mitatē: ne deū temptatione audeat qñ h̄z qd faci
at uel qd cauere oportet enadat. ex q̄ v̄t in h̄
dei temptatione cōfifere: qñ p̄tēmittit hō
face qd pōt: ad picula euadēda: respiciē ſo
lū ad auxiliū dīnū. **I** **P**. dicendū q̄ temptatione
ē p̄prie expimētū ſumē de eo q̄ temptatione. ſu
mimus at expimētū de aliq̄ et v̄biſ et factis.
Verb⁹ quidē ut experiamur an ſciat qd que
rimus: uel poſſit aut velit illud ip̄le. Facti
at cū p̄ ea q̄ facim⁹ exploram⁹ alīc⁹ p̄uidētiā
uel volūtatiē vel p̄tētiē. vtrūq̄ at hoꝝ ſtingit
duplicē. **U**no gdē mō apte: ſicut cū q̄ ſem
ptatorē ſe p̄ſiteſ: ſicut Samson Judic. i.4°
pposit philisteis pbleuma ad eos temptationē
Alio vo mō iſdiōſe et occulite: ſicut pharisei
temptauerū xps: ut legiſ Math. 22°. Rursus
qñz gdē expiſſe. puta cū q̄ ſdicto vel facto i
tēdit expimētū ſumē de aliq̄. qñz vo iſterpta
tive qñ. s. et ſi h̄ nō ſtēdat ut expimētū ſumat
id tñ agit uel dicit qd ad nibil aliud videtur
ordinabile niſi ad expimētū ſumēdū. **H**ic ḡ